

Fylkesmannen i Finnmark
Finnmárkku fylkkamánni

FORVALTNINGSPLAN FOR TANAMUNNINGEN NATURRESERVAT

Tana kommune

CONVENTION ON WETLANDS

(Ramsar, Iran, 1971)

Fylkesmannen i Finnmark Statens hus 9815 VADSØ www.fylkesmannen.no	FMFI Rapport nr: 2015:1 ISSN Dato:
<p>Tittel: FORVALTNINGSPLAN FOR TANAMUNNINGEN NATURRESERVAT</p> <p>Forfattere: Pål Anders Martinussen og Margareth W. Sundfør, Fylkesmannen i Finnmark</p>	
<p>Oppsummering: Tanamunningen naturreservat ble opprettet i 1991. Reservatet ligger i Tana kommune og dekker et areal på ca. 33,6 km² hvor rundt 2,0 km² er landareal. Formålet med vernet er å bevare et viktig våtmarksområde med vegetasjon, fugleliv og annet dyreliv som naturlig er knyttet til området. Tanamunningen har internasjonal betydning som raste- og oppholdsområde for våtmarksfugl. Naturreservatet fikk status som Ramsarområde i 2002.</p> <p>Tema som tas opp i forvaltningsplanen er blant annet ferdsel, tilrettelegging for fuglekikking, telting og oppstilling av campingvogner, motorferdsel og vannkiting.</p> <p>Forvaltningsplanen er utarbeidet innenfor rammene av gjeldende verneforskrift. Planen åpner ikke for tiltak eller aktiviteter utover rammene som verneforskriften gir. Den innfører heller ikke strengere restriksjoner enn det verneforskriften gjør.</p> <p>Forvaltningsplanen bør revideres minimum hvert 10. år.</p>	
<p>Emneord: Naturvern, forvaltningsmål, bevaringsmål, naturreservat, fugl, våtmark</p>	

Forord

Fylkesmannen i Finnmark er forvaltningsmyndighet for Tanamunningen naturreservat.

Verneforskriften gjør rede for formålet med vernet og hvilke regler som gjelder for ulike typer aktiviteter. Verneforskriften er kortfattet og gir et visst rom for skjønn. I den praktiske og daglige forvaltningen av verneområdet er det derfor behov for en forvaltningsplan som utdyper og konkretiserer verneforskriften.

Forvaltningsplanen skal gi økt forutsigbarhet for rettighetshavere og brukere i spørsmål knyttet til forvaltningen av verneområdet, samt være et praktisk hjelpemiddel til å ivareta verneformålet. Forvaltningsplanen omtaler brukerinteresser som berøres av verneforskriften, og redegjør mer detaljert enn verneforskriften for hvordan ulike forvaltningsmessige problemstillinger skal håndteres.

Forvaltningsplanen kan ikke åpne opp for tiltak eller aktiviteter ut over rammene som verneforskriften setter. Den kan heller ikke innføre strengere restriksjoner enn det verneforskriften tilsier.

Fylkesmannen har i forbindelse med arbeidet med forvaltningsplanen orientert om prosessen på tre ulike møter. Da arbeidet startet opp i februar 2015 ble alle som var interessert invitert til å være med i en referansegruppe. Referansegruppen har bestått av Tana kommune v/Ulf Ballo, Tana og omeng sjølakseforening v/Bjarne Johansen, Laksebreveierne i Tanavassdraget SA v/Åge Eriksen, Tanavassdragets fiskeforvaltning v/Narve Stubbraaten Johansen, NIBIO v/Bjørn Frantzen, Lavvonjarg vel v/Jan Samuelsen og bygdefolket på østsiden som ble representert av Kirstin Biti Johansen. Det ble gjennomført et møte i referansegruppen i juni 2015.

Forvaltningsplanen har vært til faglig gjennomgang i Miljødirektoratet. Etter høringen skal Miljødirektoratet godkjenne den endelige planen.

Innhold

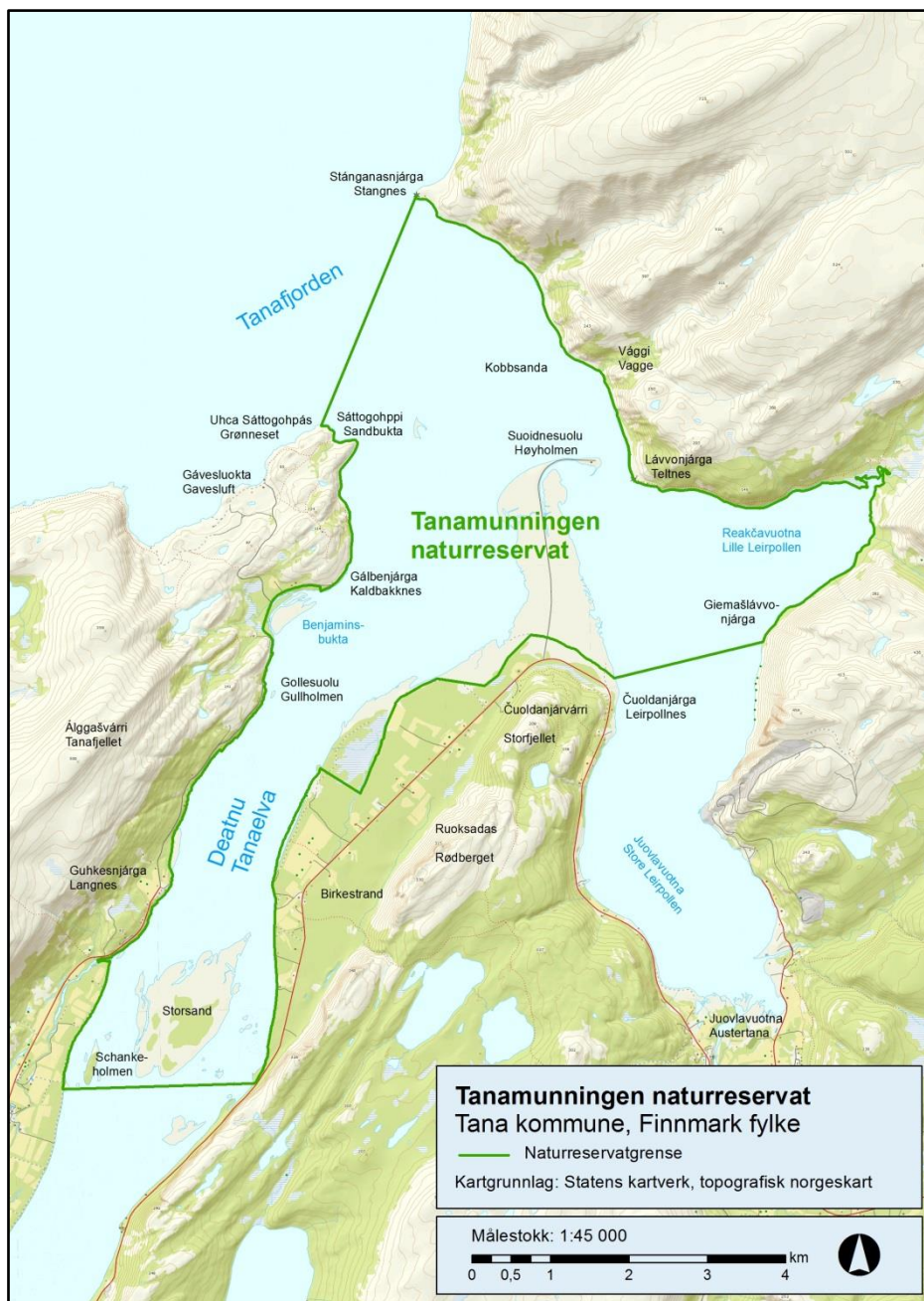
1. Innledning	7
2. Naturmangfoldloven	9
3. Historikk	10
3.1 Verneprosess	10
3.2 Brukshistorie.....	10
4. Dagens status	12
4.1 Kunnskapsstatus.....	12
4.2 Verneverdier.....	12
4.2.1 Artsmangfold.....	12
4.2.2 Landskap og vegetasjon	13
4.2.3 Naturtyper	13
4.3 Bruk av området	15
4.3.1 Sandbukta på Grønneset.....	15
4.3.2 Høyholmen	16
4.3.3 Kaldbakknes.....	17
4.3.4 Benjaminsbukta.....	19
4.3.5 Tilrettelagte rasteplasser og utkikkspunkt i tilknytning til naturreservatet.....	19
4.3.6 Farleden til Leirpollen.....	19
4.4 Pågående skjøtsel og tiltak	19
5. Forvaltning av verneområdet	20
5.1 Trusler mot verneverdiene.....	20
5.1.1 Vannkiting.....	20
5.1.2 Fremmede arter	21
5.1.2 Gjengroing	21
5.2 Bevaringsmål, planlagte tiltak og skjøtsel	21
5.3 Retningslinjer for brukerinteresser	23
5.3.1 Ferdsl i reservatet.....	23
5.3.2 Vannkiting.....	24
5.3.3 Motorferdsel og bruk av eksisterende båtlagringsplasser	24
5.3.4 Felling av sel	24
5.3.5 Erosjon og elveforbygning	24
5.3.6 Uttak av brensel til bålfyring	26

5.3.7 Tilrettelegging for fuglekikking.....	26
5.3.8 Teltning og oppstilling av campingvogner.....	27
5.3.9 Tradisjonell beiting.....	27
5.3.10 Bruk og vedlikehold av eksisterende anlegg.....	27
5.3.11 Forskning og undervisning.....	27
5.3.12 Hogst i randsonen til reservatet.....	28
5.3.13 Mudring av skipsleia inn til Giemasnjarg.....	28
5.3.14 Detaljregulering for Gávesluokta/Gavesluft og Kaldbakknes.....	28
6. Oppsyn og administrasjon.....	29
6.1 Oppsyn og informasjon.....	29
6.2 Håndheving og sanksjoner.....	29
6.3 Søknader om dispensasjon.....	29
6.4 Forholdet til annet lovverk.....	30
Kilder.....	31
Vedlegg.....	33

1. Innledning

Tanamunningen naturreservat ble opprettet i 1991. Reservatet ligger i Tana kommune og dekker et areal på ca. 33,6 km² hvor rundt 2,0 km² er landareal. Formålet med vernet er å bevare et viktig våtmarksområde med vegetasjon, fugleliv og annet dyreliv som naturlig er knyttet til området.

Tanamunningen har internasjonal betydning som raste- og oppholdsområde for våtmarksfugl. I området finnes Nord-Norges største sammenhengende strandenger, og interessant elvestrandvegetasjon. Området har også stor geomorfologisk interesse som følge av Tanaelvas transport av store mengder løsmateriale som avsettes i utløpet.

Kartet viser Tanamunningen naturreservat

Tanamunningen naturreservat fikk status som Ramsarområde i 2002. Konvensjonen om vern av våtmarker, Ramsarkonvensjonen, trådte i kraft 21. desember 1975. Formålet med konvensjonen er å beskytte våtmarksområder generelt og særlig som leveområde for vannfugler. Etter hvert har målsetningen blitt utvidet, og omfatter i dag ivaretagelse av våtmarker både som leveområde for flora og fauna, og som viktig naturressurs for mange mennesker. Miljødirektoratet er norsk vitenskaps- og forvaltningsmyndighet for konvensjonen. Konvensjonen har i dag tre hovedpilarer:

- å forvalte internasjonalt viktige våtmarksområder (Ramsarområder) slik at deres økologiske funksjoner opprettholdes.
- å sørge for bærekraftig bruk av våtmarker generelt i forvaltning og arealplanlegging, herunder blant annet kartlegge og gjennomføre verneplaner for våtmarker.
- å delta i internasjonalt samarbeid om våtmarker – for eksempel bistandssamarbeid.

I Norge har vi 63 Ramsarområder (april 2015). Norge har forpliktet seg til å sikre den økologiske funksjonen til Ramsarområdene gjennom bærekraftig forvaltning som bygger på beste tilgjengelige kunnskap om områdenes verdier og tålegrenser. Forvaltningsplaner skal utarbeides for samtlige områder, og kontroll og overvåking skal gjennomføres inne i områdene og i tilgrensende influensarealer og bufferzoner.

Hvert tredje år rapporterer medlemslandene til Ramsarkonvensjonen om status for de utpekte Ramsarområdene. Videre er det krav om løpende rapportering ved eventuell risiko for endringer i økologisk karakter, tilstand eller status i Ramsarområdene.

Det er ni kriterier for identifisering av våtmarksområder av internasjonal betydning. De ni kriteriene fremgår av vedlegg 2. Tanamunningen naturreservat oppfyller sju av kriteriene. Hvordan naturreservatet oppfyller de sju kriteriene er beskrevet i vedlegg 3.

Høyholmen. Foto: P. A. Martinussen

2. Naturmangfoldloven

Naturmangfoldloven tar utgangspunkt i at all natur skal forvaltes kunnskapsbasert. Beslutninger som berører natur fattes etter en rekke ulike lovverk, i ulike sektorer og på ulike forvaltningsnivåer. Med kapittel II i naturmangfoldloven har vi fått felles retningslinjer for hvordan slike beslutninger skal synliggjøre hvordan naturmangfoldet er vektlagt og vurdert.

Det følger av naturmangfoldloven § 7 at de miljørettslige prinsippene i naturmangfoldloven §§ 8-12 skal legges til grunn som retningslinjer ved utøving av offentlig myndighet. Hvordan prinsippene er tatt hensyn til skal fremgå av beslutningen.

Etter naturmangfoldloven § 8 skal beslutninger som berører naturmangfoldet så langt det er rimelig bygge på vitenskapelig kunnskap om arters bestandssituasjon, naturtypers utbredelse og økologiske tilstand, samt effekten av påvirkninger. Det skal videre legges vekt på kunnskap som er basert på generasjoners erfaringer gjennom bruk av og i samspill med naturen.

Kunnskapsgrunnlaget som ligger til grunn for retningslinjene i forvaltningsplanen er blant annet basert på erfaringen fra forvaltningen av området og informasjon om naturreservatet i Miljødirektoratet sin Naturbase. Fylkesmannen mener kunnskapen som ligger til grunn for retningslinjene i planen er tilstrekkelig til å vurdere virkninger på naturmangfoldet, og føre-var-prinsippet i naturmangfoldloven § 9 tillegges derfor liten vekt.

I forbindelse med forvaltningsplanen er det utarbeidet bevaringsmål for ulike naturkvaliteter som grunnlag for overvåking av naturtilstanden i området. Dette vil gi et styrket grunnlag for å kunne vurdere samlet belastning av ulike aktiviteter og tiltak i verneområdet, jf. naturmangfoldloven § 10. Prinsippet om økosystemtilnærming og samlet belastning ligger også til grunn for alle vurderinger om forvaltnings- og skjøtselstiltak i forvaltningsplanen.

Forvaltningsplanen er utarbeidet innenfor de rammer som er fastsatt i verneforskriften, og gir nærmere retningslinjer om tolkning og praktisering av vernebestemmelsene.

3. Historikk

3.1 Verneprosess

Tanamunningen naturreservat ble opprettet ved kongelig resolusjon av 20. desember 1991 om verneplan for strandområder i Finnmark.

Et utkast til verneplan for strandområder i Finnmark ble sendt på en foreløpig høring i januar 1985 og på en endelig høring i januar 1986. Det ble i prosessen holdt en rekke åpne møter og møter med grunneiere og andre berørte parter. Det var stor motstand mot fredningen av Tanamunningen blant lokalbefolkningen. Motstanden bygget dels på konkrete interessekonflikter og dels på prinsipiell motvilje mot overordnet statlig styring av tradisjonelle bruksarealer i nærmiljøet. I dag er lokalbefolkningen i hovedsak positive til at området er vernet.

I kongelig resolusjon var Miljøverndepartementet tydelig på at inngrep og aktivitet knyttet til et kvartsittbrudd er lite ønskelig innenfor et naturreservat. Departementet konkluderte imidlertid med at mudring i Lavvonjårgsundet kan aksepteres da dette sannsynligvis i liten grad vil påvirke verneinteressene. Videre står det at vernet ikke skal være til hinder for en eventuell framtidig flytting av utskipningshavn i tilknytning til kvartsittbruddet, og at det kan foretas justering av grensene for reservatet for å ivareta dette.

På 1980-tallet startet også arbeidet med å utpeke Tanamunningen til et Ramsarområde. Som tidligere nevnt ble området utpekt som Ramsarområde i 2002.

3.2 Brukshistorie

Restene av ferge- og telegrafbua på Høyholmen. Foto: P. A. Martinussen

De rike forekomstene av fisk, fugl og sel har gjort at folk har brukt området siden førhistorisk tid (Hauge m.fl. 2014). Allerede fra 1500-tallet var det etablert oppkjøp av laks på Stangnes. Den sjøsamiske befolkningen langs fjorden hadde gjerne noen få sauer eller rein, men hovednæringen var knyttet til sjøen. Torsk om vinteren, sei og laks om sommeren, og kveite når den kom inn på grunt vann. Også sil ble det fisket på. Silen ble brukt som agn til eget bruk eller solgt (Svein Henriksen, pers. meddelt).

Fangst var også viktig. Pels og skinn var verdifulle handelsvarer. Oter, fjellrev, rødvov og sel gav inntekt og fungerte som skattebetaling. Norske og finske familier etablerte seg også nær munningen og etter hvert ble Langnes sentrum for Tana kommune. På motsatt side av munningen ble det bygd en guanofabrikk i Vagge.

Restene av grunnmuren til fabrikkene er synlig den dag i dag. I Vagge ble det tørket fisk og fiskeavfall, som deretter ble malt. Melet ble blant annet solgt som jordforbedringsmiddel.

Den første kirken i Tana er registrert i 1718. Den ble bygget på landsiden av Gullholmen (Pedersen 1984). På Høyholmen står restene etter en gammel ferge- og telegrafbu. I følge dokumentasjon fra kommunen ble bygningen satt opp av kommunen på 1800-tallet i forbindelse med kommunal ferge drift mellom Vagge og Høyholmen.

4. Dagens status

4.1 Kunnskapsstatus

I 2013 ble det gjennomført basiskartlegging etter Naturtyper i Norge systemet (NiN). Kartleggingen ble utført av Ecofact på oppdrag av Miljødirektoratet. Videre ble det på 1980-tallet gjennomført flere kartlegginger av havstrandvegetasjonen i Tanamunningen (Elven, R. & Johansen, V.) Dagens kunnskapsstatus for landområdene generelt er på bakgrunn av dette god. Når det gjelder de marine delene av reservatet er kunnskapen begrenset.

I september 2011 til august 2012 ble det gjennomført en fugletelling i Tanamunningen naturreservat (Hauge, Ø. 2012). Utover dette er det gjort lite på dette området i naturreservatet. Kunnskapen om bestandstall og hekkeforekomst for våtmarksfugl er dermed også begrenset.

4.2 Verneverdier

4.2.1 Artsmangfold

Tanamunningen naturreservat er kjent for et rikt og variert fugleliv med flere arter ender, gjess, vadere og måker (se artsliste i vedlegg 4). Spesielt for området er likevel det store antallet laksender (*Mergus merganser*) som samles i munningsområdet hver høst. Dette er hovedsakelig hannfugler som etter endt hekking trekker til Finnmarkskysten for å myte før trekket sørover (Fagermo & Frantzen 1983). På 1980-tallet ble det observert så mange som 27 000 individ her.

Havelle. Foto: John Larsen

Kategorier i Rødlista 2010	
RE	Utdødd i Norge
CR	Kritisk truet
EN	Sterkt truet
VU	Sårbar
NT	Nær truet
DD	Datamangel
LC/NA/NE	Ikke truet

Kilde: Artsdatabanken

Andre interessante arter er siland (*Mergus serrator*), havelle (*Clangula hyemalis*), sjøorre (*Melanitta fusca*), myrsnipe (*Calidris alpina*), svømmesnipe (*Phalaropus lobatus*), sædgås (*Anser fabalisk*, VU), havørn (*Haliaeetus albicilla*) og brushane (*Philomachus pugnax*, VU). Av hekkende arter finner vi blant annet temmincksnipe (*Calidris temminckii*), rødnebbterne (*Sterna paradisae*), ærfugl (*Somateria mollissima*) og tyvjo (*Stercorarius parasiticus*, NT).

En steinkobbebestand (*Phoca vitulina*, VU) holder til i reservatet. På fjære sjø ligger flokker av steinkobbe på sandbanken nord for Høyholmen, kalt Kobbsanda. Steinkobben kaster unger her, og det er det eneste stedet i Norge at selen føder på sandbanker. Haverten (*Halichoerus grypus*) er også vanlig i reservatet, men er ikke like tallrik som steinkobben. Forvaltningen av havert og steinkobbe i

Norge baseres på landsdekkende tellinger hvert femte år. Resultat fra tellinger gjort i 2011-2012 viste 147 steinkobber på det meste i Tanafjorden (Herstrøm 2013).

Tanavassdraget er den største og viktigste elven for laks (*Salmo salar*) i Norge. I tillegg til laks har vassdraget bestander med blant annet sjøørret (*Salmo trutta*), harr (*Thymallus thymallus*) og sik

(*Coregonus lavaretus*). Sil (*Ammodytes marinus*) er en dominerende komponent i økosystemet, og er den viktigste næringen for laksendene i Tanamunningen.

Tanavassdraget er varig vernet mot inngrep i henhold til verneplan II av 1980. Tanavassdraget og Tanafjorden har også status som nasjonalt laksevassdrag og nasjonal laksefjord. Statusen skal gi prioritet i arbeidet med å styrke bestander av villaks (Miljødirektoratet).

Silkenellik. Foto: Jan E. Knutsen

4.2.2 Landskap og vegetasjon

Tanamunningen naturreservat består av et stort og særpreget deltaområde. Under hver flom transporterer Tanaelva store mengder løsmasser som avsettes i sandbanker ned mot munningen. Elva skaper endringer i sideløp og sandbanker fra år til år. Elveløpet og sandbankene er derfor i stadige forandringer.

Tanamunningen er det største deltaområdet i landet som ikke er påvirket av større inngrep, og det mest dynamiske av slike system i Norge. Her finnes Nord-Norges største sammenhengende strandenger og en interessant elvestrandvegetasjon.

Tanamunningen har store og velutviklede strandenger av subarktisk type, med stor variasjon i vegetasjonstyper. Området viser ulike stadier i etablering av strandenger, og overgangen til elvestrand og landvegetasjon.

Elvestrand- og sanddynevegetasjonen har variert flora med enkelte særpregete østlige arter som tanatimian (*Thymus serpyllum tanaënsis*) og silkenellik (*Dianthus superbus*) (Naturbase).

4.2.3 Naturtyper

Som nevnt i kapittel 4.1 ble naturreservatet naturtypekartlagt i 2013 (se vedlegg 6). Størstedelen av reservatet består av naturtypene saltvannssystemer og ferskvannssystemer. I den sørlige delen av Benjaminsbukta finner vi naturtypen flommyr, myrkant og myrskogsmark (NT, Norsk rødliste for naturtyper 2011). Benjaminsbukta har også flere lokaliteter med naturtypen åpen flomfastmark (NT). I bukta er det to store flate sandbanker isolert fra ferskvannssigene fra land, med arktisk preget grusstarr-eng (*Carex glareosa*) (Elven 1983). Av plantegeografisk interesse er særlig hybridene mellom havstarr (*Carex paleacea*) og fjærestarr (*Carex salina*) og fjæresauløk (*Triglochin maritima*).

Området vest for Bjerkenes til Balkestrand og opp til Høyholmen består av en rekke lokaliteter av naturtypen sanddynemark (VU). Sanddynemarka er et helt særpreget, dynamisk økosystem hvis funksjon er betinget av stadig tilførsel av ny sand med sterke vinder. Stranden vest for Bjerkenes rommer omfattende strandeng med sterkt ferskvannspreg, med havstrandarter som strandarve

(*Honckenya peploides*) og knoppsmåarve (*Sagina nodosa*) (Elven 1985). Dynene har innslag av østlige arter som grassyre (*Rumex graminifolius*) og tanatimian. Ved bekken langs reservatgrensen er det også registrert en forekomst av kildegras (*Catabrosa aquatica*, NT). Det er også flere lokaliteter med åpen flomfastmark (NT) i dette området.

Naturtypen strandeng og strandsump på nordsiden av Høyholmen. Foto: Pål A. Martinussen

Videre nord kommer vi til Balkestrand. Området består av lave sand- eller grusbanker og en omfattende strandeng (Elven 1985). Området har liten variasjon i vegetasjon og flora, men inneholder en forekomst av trådtjernaks-poller (*Stuckenia filiformis*) som ikke er vanlig for fylket. Nord for Balkestrand finner vi Høyholmen. En lang sandbanke med forholdsvis fattig og dårlig utviklet sandstrandvegetasjon (Elven 1985), med arter som silkenellik (*Dianthus superbus*), strandflatbelg (*Lathyrus japonicus*), skjørbuksurt (*Cochlearia officinalis*), teppesaltgras (*Puccinellia phryganodes*) og ishavsstjerneblom (*Stellaria humifusa*).

Åpen flomfastmark (NT) finner vi også ved Langnes og på holmene helt sør i reservatet. Storsand ligger såpass langt inn i munningen at vegetasjon og flora ikke har noe klart havstrandpreg (Elven 1985). Holmen rommer jevne suksesjonsserier fra åpen sandvegetasjon (ikke dyner) av strandrug (*Leymus arenarius*) og smårørkvein (*Calamagrostis neglecta*) og sumpvegetasjon, via gress/urte-enger og kratt med unge grønnvier (*Salix phylicifolia*), til tette mannshøye vier-gråor-kratt. Hvis holmen får ligge i fred vil det sannsynligvis utvikle seg en gråorskog, og denne blir i tilfelle den nordligste i Europa.

Vest for Storsand ligger Schankeholmen. Vegetasjonen på holmen består i hovedsak av gress-, og urterike erosjonskanter og dyner med strandrug og bergrørkvein (*Calamagrostis epigejos*) langs kantene og bjørkeskog inne på holmen (Elven 1985).

4.3 Bruk av området

Naturreservatet og randområdene brukes i stor grad av både lokale og tilreisende. Sjøørretfiske er populært i munningsområdet. Fisket reguleres av forskrift om fisket i Tanaelvas fiskeområde.

Innenfor naturreservatet fanges laks i nedre del av elva og i sjøen foregår det en del fiske etter sei, torsk og kveite (Hauge m.fl. 2014). I den østlige delen av reservatet har det de siste årene foregått fiske etter kongekrabbe.

Laksebreveiere har rett til å drive garnfiske etter laks i elva. Blant garnfiskerne er det et generelt ønske om muligheter for å ta ut sel som spesialiserer seg på garnfanget laks og ørret. Det er i dag ingen sjølakseplasser innenfor naturreservatet.

Fuglekikking er populært. Dette gjelder særlig de nedre delene av munningsområdet ved sandbankene og brakkvannsområdene.

Det er to snøskuterløyper i reservatet. Den ene er løype 9 som går på Tanaelva fra munningen til kommunegrensen til Karasjok. Den andre er løype 11 som ved Tanagård går opp fra elva til veg på Birkestrand.

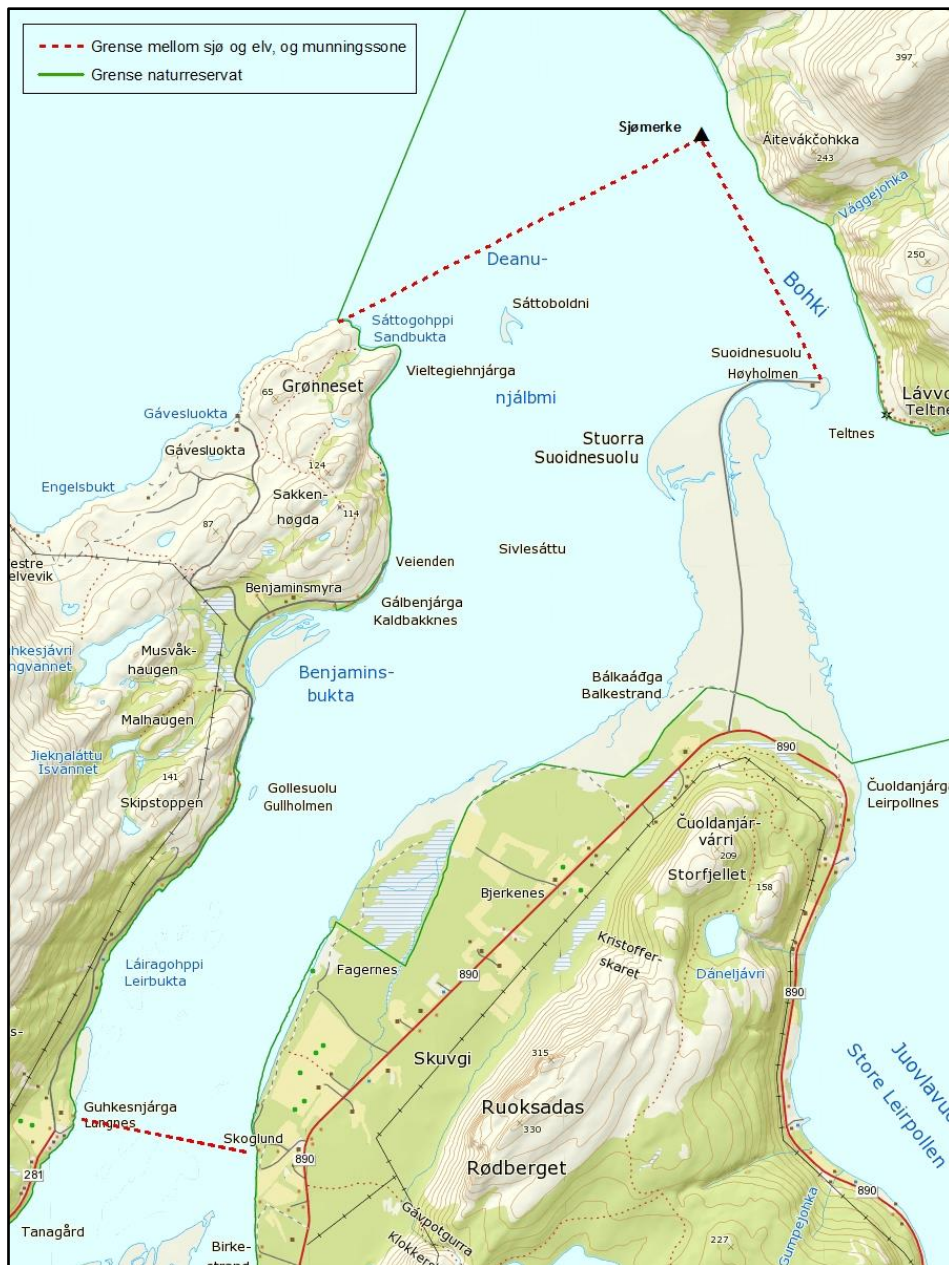
4.3.1 Sandbukta på Grønneset

Vernegrensen går langs strandkanten. Det er ingen tilrettelegging i randsonen til reservatet i Sandbukta.

Sandbukta på Grønneset er en populær fiskeplass. Grunnen til det er blant annet at fiske i dette området har vært uten begrensninger. Det vil si at det i Sandbukta har vært mulig å fiske gratis.

Tana kommune endret i 2014 grensen mellom elv og sjø i Tanavassdraget. Fra 2015 gjelder derfor fiskereglene på strekningen Tanamunningen til Langnes også for Sandbukta. Det betyr at fiske med stang og håndsnøre kun er tillatt i tiden fra og med 15. juli til og med 31. august, samt at det er nødvendig med fiskekort. På bakgrunn av dette kommer sannsynligvis bruken av området til å reduseres noe.

Den nye grensen mellom sjø og elv har tre faste punkt. Ny grense gjør at det aller meste av deltaområdet defineres som elv, mens sundet ved Lávvonjárg er havområde. Ny grense er vist på kartet nedenfor. Det faste punktet for grensen mellom sjø og elv på vestsiden av munningen sammenfaller med grensepunktet for naturreservatet på Grønneset. Punktet for grensen nordøst i munningen er knyttet til sjømerke nr. 85814 M. Fra sjømerket går grensa i rett til linje til informasjonsskiltet på Høyholmen.

Kartet viser munningsssonen Tanamunningen til Langnes og grensen Mellom sjø og elv fastsatt av Tana kommune i 2014. Kilde: Kartverket og Tana kommune.

4.3.2 Høyholmen

Høyholmen ligger i sin helhet i naturreservatet. Eiendommen gnr. 31 bnr. 62 utgjør mesteparten av Høyholmen. I tillegg er det fradelt en parsell, gnr. 31 bnr. 113.

Høyholmen er et populært sted for fuglekikking. I tillegg er holmen utgangspunkt for de som blant annet skal med båt over sundet til Lavvonjårg, ut i Tanafjorden eller inn til Lille Leirpollen.

På Høyholmen er det tilrettelagt med informasjonstavle, bord og benker, bålpanne og en utedo. Utedoen ble oppført av kommunen på 1990-tallet med statlige midler fra Aksjon vannmiljø.

Kommunen har de siste årene hatt rengjøring av utedoen i perioden 15. juni til 15. august. Denne ordningen fungerer bra. Vedlikehold, som blant annet maling av utedoen, utføres av Statens naturoppsyn. Eventuelle nye tilretteleggingstiltak på Høyholmen må avklares med grunneierne.

Det er også en offentlig parkeringsplass på Høyholmen. Parkeringsplassen benyttes ikke bare til parkering av biler. Hvert år er det en del tilreisende som overnatter i bobil eller campingvogn på parkeringsplassen. Det er få lokale som benytter parkeringsplassen til overnatting, men det forekommer.

Ved innkjørselen til Høyholmen, like innenfor reservatet, er det en informasjonstavle. Plasseringen av informasjonstavlen har ført til at det er etablert en parkering ved informasjonstavlen. Også denne plassen benyttes av tilreisende til overnatting i bobil eller campingvogn.

Informasjonsskilt like innenfor reservatet på Høyholmen og utedoen på Høyholmen. Foto: P.A. Martinussen

Ved nordvestlig vindretning på over 6 m/s og høyvann, og helst over normal tidevannstopp, er det gunstige forhold for vannkiting i området ved Høyholmen. Stedene som benyttes mest er området ved pynten, ved stranden der hvor veien svinger 90 grader mot parkeringsplassen, i sundet mellom Høyholmen og Lavvonjårg og et par hundre meter nordover. Ved springflo og vind fra nordvest er det også aktuelt å kite på innsiden av veien ut til Høyholmen. Det vil si de områdene som vanligvis er tørre områder. I følge Varanger Kite Clubb er det sjelden at forholdene er gunstige for vannkiting. I 2013 ble området brukt 4 til 5 ganger. I 2014 var det kun 3 ganger.

På nordlige vinder flys det paraglider eller hangglider i reservatet. Flygningen skjer fra Storfjellet som ligger utenfor verneområdet. Det har også vært tilfeller av flyging med paraglider med motor i reservatet. Start og landing skjer da på veien ut til Høyholmen.

Veien ut til Høyholmen er kommunal og vedlikeholdes i følge kommunen i henhold til gjeldende veiplan. Veien er i hovedsak gruslagt. Lavvonjarg vel har de siste 15 årene gjennomført vedlikehold og utbedringer av veien. Det er også Lavvonjarg vel som brøyter veien på vinterstid.

Både sau og rein beiter på Høyholmen. Omfanget av sau som beiter på Høyholmen og i området rundt er begrenset sammenlignet med tidligere (Øystein Hauge pers. meddelt). Beitet er dårlig.

4.3.3 Kaldbakknes

I området ved Kaldbakknes følger vernegrensen strandkanten. I randsonen til reservatet er det tilrettelagt med informasjonstavler, utedo, flere bord, benker, bålplasser og en søppelcontainer. Utedoen ble oppført av kommunen på 1990-tallet med statlige midler fra Aksjon vannmiljø.

Kommunen har de siste årene hatt ukentlig tømning av søppel og rengjøring av utedoen i perioden 15. juni til 15. august. Denne ordningen fungerer bra.

Gjennom sommerhalvåret ligger det en del båter oppankret i området. I tillegg lagres det båter på land. I enden av den kommunale veien er det en båtutsetningsplass. Båtutsetningsplassen er mye i bruk. På vestsiden av reservatet er det også båtutsetningsplasser ved Gullholmen og ved Kjosens ved Langnessvingen.

Utedoen og båtutsetningsplassen på Kaldbakknes. Foto: P. M. Martinussen og M. W. Sundfør

I området sør for odden på Kaldbakknes og bort til båtutsetningsplassen i nord er det populært å fiske fra land. I samme området er det også oppankring av båter. Dette fører til konflikt mellom de som fisker og de som ønsker å fortøye båten.

Like utenfor verneområdet er det en parkeringsplass hvor det i sommerhalvåret er oppstilling av campingvogner. Det er i hovedsak lokale som stiller opp campingvogner på parkeringsplassen. Campingvognene står gjerne mellom to og tre måneder. Dette gjør at parkeringsplassen og området rundt i stor grad er privatisert. Kommunen jobber med å få til en annen løsning for oppstillingen av campingvogner og bobiler på Kaldbakknes gjennom detaljreguleringen for Gávesluokta/Gavesluft og Kaldbakknes .

Informasjonstavler, søppeldunk og oppstilling av campingvogner på Kaldbakknes. Foto M. W. Sundfør

4.3.4 Benjaminsbukta

Verneområdet omfatter hele Benjaminsbukta. Vernegrensen går langs den kommunale veien. Det er tre fritidseiendommer i verneområdet.

4.3.5 Tilrettelagte rasteplasser og utkikkspunkt i tilknytning til naturreservatet

Det er flere rasteplasser og utkikkspunkt i tilknytning til verneområdet. Med unntak av rasteplassen på Høyholmen og utkikkspunktet like ved innkjørselen til reservatet ligger rasteplassene og utkikkspunktene utenfor verneområdet. Rasteplassene er tilrettelagt med informasjonstavle, bord og benker. Utkikkspunkt har kun informasjonstavle.

På vestsiden av verneområdet er det et utkikkspunkt, Langnessvingen, langs veien mellom Bonakas og Langnes. Fra utkikkspunktet er det god utsikt over naturreservatet.

På østsiden av elva er det en rasteplass ved nordenden av Rødberget. Denne rasteplassen har også god utsikt. Det er også en rasteplass øst for avkjørselen til Høyholmen, mot Austertana.

4.3.6 Farleden til Leirpollen

Elkem AS driver et kvartsittbrudd innerst i Leirpollen. Farleden inn til Leirpollen går gjennom naturreservatet. Trafikken har pågått siden 1974. Per i dag er det båter på mellom 6000 og 7000 tonn som går inn til Elkem AS. I snitt er det 3,5 skipslaster som går gjennom reservatet i uka. Båtene går gjennom reservatet ved høyvann.

4.4 Pågående skjøtsel og tiltak

Utedoen på Kaldbakknes og på Høyholmen males hvert 10.år. Byggene er i god stand. Noe annet vedlikehold enn maling har foreløpig ikke vært nødvendig. Kommunen tømmer og rengjør utedoene i perioden 15. juni til 15. august.

Det gjennomføres årlig vedlikehold av rasteplasser og informasjonstavler, både innenfor og utenfor reservatet, og på begge sider av elva. Dette skjer fortløpende etter behov.

Det gjennomføres hvert år en søppelaksjon med skoleelever i naturreservatet. Søppelaksjonen er i regi av Statens naturoppsyn og gjennomføres i hovedsak på Høyholmen. Høyholmen er det området i reservatet hvor på grunn av sjø og vind samles opp mest søppel .

5. Forvaltning av verneområdet

Fylkesmannen er forvaltningsmyndighet for verneområdet. Som forvaltningsmyndighet har Fylkesmannen ansvar for å forvalte verneområdet i tråd med verneformålet, og å treffe nødvendige tiltak hvis verneverdier trues. Dette innebærer blant annet myndighet til å gi dispensasjon fra verneforskriften og myndighet til å gi utfyllende retningslinjer om forvaltning og skjøtsel gjennom forvaltningsplanen. Som forvaltningsmyndighet har Fylkesmannen videre ansvar for informasjon til grunneiere, rettighetshavere og allmennheten, samt skjøtsel, registrering og dokumentasjon av naturverdier.

Miljødirektoratet sitt rundskriv om forvaltning av verneforskrifter (M106-2014) gir retningslinjer for saksbehandlingen ved søknader om dispensasjon fra verneforskriften. Klima- og miljødepartementet sin veileder om naturmangfoldloven kapittel 2 (T-1514) gir retningslinjer for hvordan naturmangfoldet skal beskrives og vurderes i forvaltningen av verneområdet.

I tillegg til vernebestemmelsene og Miljødirektoratet sitt rundskriv om forvaltning av verneforskrifter, gir Ramsarkonvensjonen retningslinjer for forvaltningen av Ramsarområdene. Ramsarkonvensjonen sine retningslinjer har også betydning for praktiseringen av vernebestemmelsene. Miljødirektoratet utarbeidet i 2013 en veileder for behandling av utbyggingssaker som kan berøre Ramsarområder og andre vernede våtmarksområder (M-47/2013).

5.1 Trusler mot verneverdiene

5.1.1 Vannkiting

Kitere kan forstyrre fugler i strandnære miljøer på avstander opp til 1000 meter (Follestad, A., 2012). Blant annet kan kitere bevege seg inn på grunnere områder enn for eksempel båter. Fugler som holder til på grunt vann, som ender, terner og vadere kan påvirkes. Kiting innebærer ikke nødvendigvis bare aktivitet på vannet, men også på land med eventuelt tilskuere, fotografer med videre.

Stress fra forstyrrelser kan medføre økt energiforbruk og hos noen arter kan dette være kritisk i rugeperioden eller under trekket. For eksempel ved at egg eller unger ikke tåler å være lenge uten foreldrene på grunn av predatorer eller værforhold.

Noen fugler kan venne seg til forstyrrelser, mens andre ikke gjør det. For de fuglene som venner seg til forstyrrelsen antas det at forstyrrelsene er forutsigbare, og ikke sporadiske. Selv om noen fugler tilsynelatende ser ut til å være upåvirket av forstyrrelser i et område, kan det være at vanskeligheter med å finne mat andre steder tvinger dem til å være i området. Dette på kort sikt. På lang sikt kan de helt slutte å bruke området.

Kiting med tilhørende aktivitet kan rammes av forbudet i vernebestemmelsene mot unødig forstyrrelse, jmfør bestemmelsene punkt IV nr. 3. Brukerne oppfordres derfor til å ta hensyn og særlig unngå kiting i hekketiden, i den perioden laksene myter og i kasteperioden for steinkobbene.

Det vil si at kiting i området bør unngås i perioden 1. mars til 31. oktober, jmfør kapittel 5.3.2.

5.1.2 Fremmede arter

Det er sett mink flere steder i reservatet (Øystein Hauge pers. meddelt). I 2011 ble det registrert at reir på Storsand (Nyholmen) ble ødelagt. Den store holmen øst for Langnes kan være en aktuell plass for mink.

Bisamrotte finnes i «Kjosen», som er en sideelev, sør for Langnes. Den gjør sannsynligvis ingen skade på de andre artene i naturreservatet.

Det er også kongekrabbe i reservatet.

5.1.2 Gjengroing

Gjengroing er en vanlig problemstilling i mange naturreservat. Det er imidlertid lite som tyder på at gjengroing er en trussel mot verneverdiene i Tanamunningen.

5.2 Bevaringsmål, planlagte tiltak og skjøtsel

Naturkvaliteter

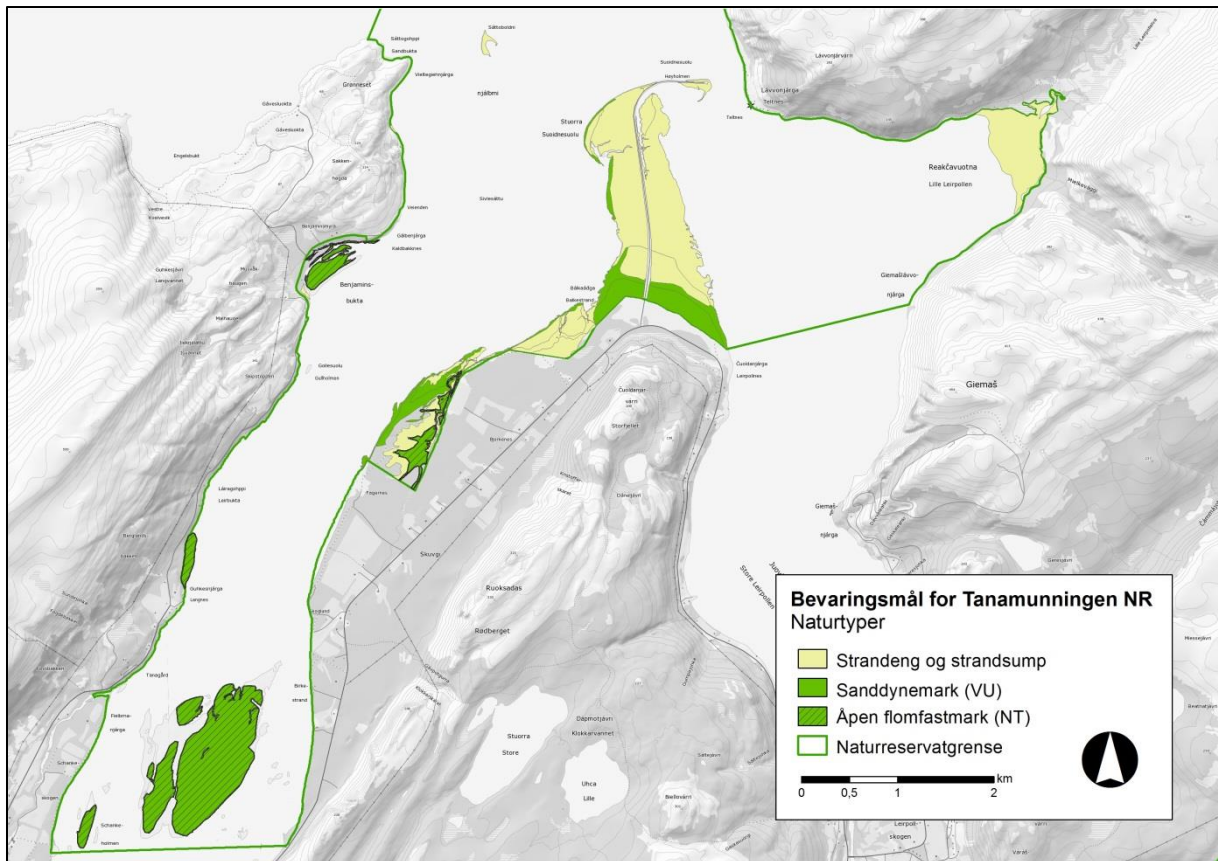
Naturkvaliteter er naturtyper, arter, geologi og landskap som verneområdet er opprettet for å ta vare på. Naturkvalitetene framgår gjerne direkte av det overordnede verneformålet.

Bevaringsmål

Bevaringsmål skal konkretisere overordna mål og definere den tilstanden en ønsker en naturkvalitet i verneområdet skal ha. Et bevaringsmål skal være målbart og fungere i praksis. Det er derfor viktig at bevaringsmålet ikke stiller for store eller urealistiske krav til innsats og målemetode. Naturkvalitetene med tilhørende bevaringsmål er både grunnlaget for å iverksette skjøtsel og for å vurdere effekten av skjøtsel.

Konkrete bevaringsmål for Tanamunningen naturreservat skal bidra til at naturkvalitetens utvikling blir dokumentert og nødvendige tiltak for å opprettholde dem blir iverksatt i tide.

For Tanamunningen naturreservat er det satt opp seks bevaringsmål (se vedlegg 5). Disse omhandler naturtyper, fugl, steinkobbe og fremmede arter. Utformingen av bevaringsmålene er gjort med tanke på at de skal være konkrete og målbare uten alt for store kostnader. Se kart under for lokalisering av de tre naturtypene.

Kart over de tre naturtypene det er laget bevaringsmål til.

Det første bevaringsmålet er for sanddynemark. Naturtypen er sårbare i følge rødliste for naturtyper. Målsettingen er at arealets utbredelse skal forbli uendret. Naturtypen har noe slitasje fra kjørespor i området vest for Bjerkenes og i området ved inngangen til Høyholmen. Verneforskriften åpner for motorferdsel på barmark langs eksisterende traktorveger i forbindelse med nødvendig transport av utstyr til laksefiske. For å kunne sette inn tiltak mot unødig slitasje på grunn av barmarkskjøring er det nødvendig å få kartlagt hvor traktorveiene går. Aktuelle tiltak for å hindre kjøring utenfor traktorvegene vil være økt oppsyn og skilting.

De øvrige to bevaringsmålene for naturtyper er uendret areal for åpen flomfastmark og strandeng og strandsump. Tilstanden til disse to naturtypene vurderes å være god, og det vurderes ikke som nødvendig å sette i gang utbedrende tiltak på nåværende tidspunkt. Verdiene knyttet til vegetasjonen gjenspeiles i verneformålet for reservatet. I verneforskriften står det blant annet under punkt III at: "I området finnes Nord-Norges største sammenhengende strandenger, og en finner også interessant elvestrandvegetasjon".

En sterk gjengroing av de åpne strandengene og flomfastmarken vil i betydelig grad endre områdets karakter. En gjengroing vil også være negativt for en rekke av våtmarksfuglene i reservatet. Klimaendringer og mindre grad av beite kan føre til gjengroing og endringer i vegetasjonen. At gjengroing ikke skal forekomme er derfor tatt inn som et av bevaringsmålene for disse to naturtypene. Beite vil ofte være positivt for å motvirke gjengroing og for å opprettholde artsmangfoldet. Det er derfor nødvendig å kartlegge dagens bruk av reservatet som beiteområde samt den tidligere bruken.

Mye av oppfølgingen av bevaringsmålene foreslås å gjøres som flybildetolkning og gjenfotografering på faste fotopunkter. Dette er ofte tilstrekkelig for å vurdere tilstand, og er mindre ressurskrevende enn oppfølging av faste prøveflater.

Det er satt et ornitologisk bevaringsmål for reservatet. Dette går på at den rike fuglefaunaen av våtmarksfugl, som kjennetegner Tanamunningen som RAMSAR-område, skal bevares. Det er behov for regelmessige fugletellinger og kartlegging av hekkefugl for å kunne vurdere tilstanden over tid. Tallene i vedlegg 4 baserer seg på en fugletelling i perioden 2011-2012 og artskart. Ved eventuelle endringer av tilstanden til det dårligere, på grunn av menneskelige forstyrrelser, vil det være nødvendig å vurdere ferdselsrestriksjoner og kanalisering av ferdsel. Tilstandsmålet på 20 000 våtmarksfugl baseres på RAMSAR-kriterie nummer 5 (se vedlegg 2).

Bevaringsmålet for steinkobbe er å opprettholde bestanden i reservatet. Kobbsanda er det eneste stedet i Norge at steinkobben kaster på sanden. Det er behov for jevnlig tellinger for å kunne fange opp endringer i bestandstall.

Fremmede arter skal ikke forekomme i reservatet. Tilstanden i dag er ukjent, og det er derfor behov for en kartlegging av forekomsten av fremmede arter, spesielt mink, da denne er observert i reservatet (pers.med. Øystein Hauge). Minken kan gjøre stor skade på hekkende fugl.

Som beskrevet i kapittel 5.3.5 vurderer Fylkesmannen å fjerne steinene som er plassert som et erosjonstiltak på nordsiden av Høyholmen.

I forbindelse med utarbeidelsen av forvaltningsplanen er det kommet innspill fra lokalbefolkningen om en informasjonstavle om reservatet på Langnes. Om det er aktuelt å plassere en informasjonstavle i dette området og eventuelt hvor må vurderes.

Kostnadsvurderinger, finansieringskilder og tidsplan for gjennomføring går frem av vedlegg 7.

5.3 Retningslinjer for brukerinteresser

5.3.1 Ferdsel i reservatet

I naturreservatet er det kun begrensninger på ferdsel med motor. Annen ferdsel kan rammes av forbudet mot unødig forstyrrelse, jamfør punkt IV nr. 3 i vernebestemmelsene.

For området gjelder den generelle aktsomhetsplikten i naturmangfoldloven § 6. Det betyr at enhver skal opptre aktsomt og gjøre det som er rimelig for unngå skade på naturmangfoldet.

Aktsomhetsplikten retter seg mot både private, foretak og det offentlige. Hva som er aktsom adferd, avhenger av naturverdiene som kan bli skadelidende.

En del aktiviteter er lovlige uten hinder av aktsomhetsplikten, selv om de medfører en viss påvirkning eller skade på naturmangfoldet. Dette gjelder for eksempel vanlig ferdsel i terrenget. I hekketiden, som er en særlig sårbar periode, kan dette imidlertid stille seg annerledes dersom ferdselen for eksempel forstyrrer fugler som er truet.

5.3.2 Vannkiting

Kiting i området rundt Høyholmen bør unngås i perioden 1. mars til 31. oktober. Spesielt kiting i de grunne områdene rundt Høyholmen tidlig på sommeren vil kunne forstyrre fuglelivet. Det samme gjelder kiting i den perioden lakseendene myter. I denne perioden er laksene spesielt sårbare for forstyrrelser.

Hekking foregår i perioden 1. mars til 30. juli. I perioden 1. august til 31. oktober myter laksene. Steinkobbene kaster unger i juni og juli og de bør derfor heller ikke forstyrres i denne perioden. Kiting kan rammes av forbudet mot unødig forstyrrelse, jmfør punkt IV nr. 3 i verneforskriften.

5.3.3 Motorferdsel og bruk av eksisterende båtlagringsplasser

Vernebestemmelsene er ikke til hinder for ferdsel med motorbåt i reservatet. Bestemmelsene åpner for at Fylkesmannen, som forvaltningsmyndighet, kan fastsette nærmere regler for motorbåttrafikken dersom dette er nødvendig for å unngå for store forstyrrelser for fuglelivet. Verneforskriften åpner også opp for bruk av eksisterende båtlagringsplasser.

Bruk av vannskuter er ikke tillatt i reservatet. Dette fremgår av forskrift om bruk av vannscooter § 4 andre ledd bokstav b.

Start og landing med luftfartøy, samt lavtflyging under 300 meter, er ikke tillatt i reservatet. Luftfartøy er svevende fartøy drevet med motor, jmfør definisjonen i motorferdselloven § 2. Det vil si at det i reservatet blant annet ikke er tillatt å lande og fly med helikopter eller bruke paraglider med motor. Bruk av drone rammes ikke av lavtflygingsforbudet, men kan rammes av forbudet mot unødig forstyrrelse i vernebestemmelsene punkt IV nr. 3

Motorferdsel på barmark er i reservatet kun tillatt langs eksisterende traktorveier i forbindelse med nødvendig transport av utstyr til laksefiske. Det er ikke forbud mot motorferdsel på snødekt mark i vernebestemmelsene. Eventuell motorferdsel på snødekt mark reguleres av bestemmelsene i motorferdselloven.

5.3.4 Felling av sel

Vernebestemmelsene er ikke til hinder for felling av sel som gjør skade i lakseredskap, når slik felling skjer i samsvar med gjeldende lovverk og foretas av eier av redskapen. Videre kan forvaltningsmyndigheten gi tillatelse til felling av vilt som forårsaker vesentlig skade og ulempe.

Verneforskriften åpner ikke for ordinær jakt i naturreservatet. En klage på avslag om seljakt i reservatet ble avgjort av Miljødirektoratet i 2013. Miljødirektoratet kom i sin behandling av klagen frem til at åpning av jakt på sel vil være i strid med verneformålet. Bakgrunnen for avgjørelsen var blant annet at formålet med vernet også omfatter selen i området.

5.3.5 Erosjon og elveforbygning

Grensene til naturreservatet følger i hovedsak strandkanten. Ved erosjon, slik som ved Birkestrand, kan dermed vernegrensen bli liggende 40 til 50 meter ut i elva. Vernegrensen endres ikke selv om erosjon i et område fører til at grensen blir liggende i elva. Vernegrensene fremgår av verneforskriften og vernekartet med grensebeskrivelse.

Vernebestemmelsene åpner for at forvaltningsmyndigheten kan gi tillatelse til forbygning langs Tanaelva når dette er nødvendig for å sikre jordbruksarealer, og når slik forbygning ikke kommer i

vesentlig strid med verneformålet. Videre kan det gis tillatelse til nødvendig vedlikehold av forbygningene.

Fylkesmannen har gitt tillatelse til utbedring og reparasjon av tidligere etablerte elveforbygninger. Vi har i imidlertid vært tydelige på at vi ikke ønsker å åpne for etablering av elveforbygning i områder hvor de naturlige prosessene foregår noenlunde upåvirket av menneskelige inngrep.

Ytterst på nordsiden av veien ut til Høyholmen er det erosjon. Lavvonjarg vel ønsket i 2005 å flytte steinene som lå langs veien og rundt parkeringen på Høyholmen. De ønsket å benytte steinene som forsterkning i svingen på nordsiden av veien ytterst på Høyholmen. Fylkesmannen gav tillatelse til det og arbeidet ble gjort i løpet av sesongen 2005.

Bildet viser steinene langs veien på Høyholmen. Bildet er tatt i 2003. Bildet til venstre er tatt i 2005 og viser deler av området, som er utsatt for erosjon, på nordsiden av Høyholmen. Foto: Fylkesmannen

I 2009 bad Fylkesmannen Lavvonjarg vel om å flytte steinene nærmere strandkanten. Fylkesmannen gav samtidig foreningen tillatelse til å bruke traktor eller annet motorkjøretøy for å flytte steinene. Steinene ble flyttet slik Fylkesmannen bad om.

Hvilken effekt steinene har på erosjonen i området er vanskelig å si. Det som er sikkert er at det fortsatt er erosjon i området. Fylkesmannen vurderer nå om steinene skal fjernes fra området.

Bildene viser plasseringen av steinene i det erosjonsutsatte området på nordsiden av Høyholmen. Bildet til venstre er tatt i 2008 og det til høyre er tatt i 2015. Foto: J. Fløgstad og M. W. Sundfør

5.3.6 Uttak av brensel til bålfyring

All vegetasjon i vann og på land er vernet mot enhver form for skade og ødeleggelse. Det vil si at det ikke er tillatt å ta ut brensel i reservatet til bålfyring. Til brensel er det kun tillatt å bruke dødt trevirke.

5.3.7 Tilrettelegging for fuglekikking

Fylkesmannen gav i 2014 tillatelse til et flytende fotoskjul i naturreservatet til en lokal reiselivsaktør. Vi begrunnet tillatelsen blant annet med at tiltaket vil bidra til at både turister og lokalbefolkningen kan få oppleve fugle- og dyrelivet på nært hold. Tiltaket ble vurdert til å ikke stride mot verneformålet eller å påvirke verneverdiene nevneverdig.

Fotoskjulet på 6 m² ble plassert øst for «Kobbsanda», som er den sandbanken nærmest Vagge, rundt 50 meter fra selve sanda. Det viste seg etter hvert at det var utfordrende å forankre skjulet godt nok, samt at det var liten interesse for fotoskjulet.

I forbindelse med arbeidet med prosjektplan for tilrettelegging i Tanamunningen naturreservat i 2007 ble det diskutert oppføring av fugletårn eller observasjonssted for de som besøker området. Med unntak av Høyholmen, lå aktuelle plasseringer for observasjonssted utenfor verneområdet. Det er ikke jobbet videre med disse planene blant annet på grunn av tilretteleggingstiltak ikke anses som nødvendig. Landskapet i området er oversiktlig. Det er også flere lett tilgjengelige utkikkspunkt i og i tilknytning til reservatet.

5.3.8 Telting og oppstilling av campingvogner

Telting og rasting i henhold til bestemmelsene i frilufsloven er tillatt i reservatet. I henhold til frilufsloven § 9 tredje ledd er telting eller annet opphold ikke tillatt i mer enn 2 døgn om gangen uten eierens eller brukerens samtykke.

Det er ikke er forbudt å parkere en campingvogn eller bobil for overnatting på parkeringsplassen på Høyholmen. Oppstillingen bør imidlertid begrenses til en overnatting. Campingvogner og bobiler tar stor plass og parkeringsplassene skal først og fremst benyttes til parkering, ikke overnatting. Det er ikke tillatt å kjøre ut av veien for å stille opp campingvogn eller bobil i terrenget.

5.3.9 Tradisjonell beiting

Vernebestemmelsene åpner for bruk av reservatet til tradisjonell beiting. Det er sau og rein som tradisjonelt har beitet i området.

5.3.10 Bruk og vedlikehold av eksisterende anlegg

Vernebestemmelsene er ikke til hinder for bruk og nødvendig vedlikehold av eksisterende elektriske anlegg, bygninger, anlegg og veger. Med vedlikehold regnes ikke utvendige ombygginger, utvidelser eller tiltak som fører til bygningsmessige endringer slik at bygningen fremstår som vesentlig fornyet.

For bygninger omfatter nødvendig vedlikehold blant annet utskifting av vinduer, ny panel, legging av nytt tak med videre. For veger omfatter nødvendig vedlikehold skraping, grusing og asfaltering. Utvidelse av vei og etablering av avkjørsler med videre regnes ikke som vedlikehold. Det samme gjelder tiltak i terrenget utenfor vegbanen.

Riving av for eksempel eksisterende hytter for gjenoppbygging defineres ikke som nødvendig vedlikehold. Det betyr at det både ved riving, og ved eventuell gjenoppbygging, er nødvendig med dispensasjon fra vernebestemmelsene.

Gnr./bnr./fnr.	Sted	Bygninger	Bygningstype
18/231	Benjaminsbuk	2	Våningshus som benyttes som fritidsbolig, anneks til fritidsbolig
18/185	Benjaminsbuk	3	Fritidsbygg
18/1/17	Benjaminsbuk	1	Fritidsbygg
18/1	Benjaminsbuk	1	Skogs- og utmarkskoie (bygningsnummer 192988667)
31/62	Høyholmen	1	Garasjeuthus
31/113	Høyholmen	1	Garasjeuthus

Oversikt over bygninger i Tanamunningen naturreservat. Kilde: Infoland

5.3.11 Forskning og undervisning

Vitenskapelige undersøkelser og undervisning kan skje uten tillatelse fra forvaltningsmyndigheten, i den grad aktiviteten er tillatt etter vernebestemmelsene.

Følgende vitenskapelige aktiviteter er søknadspliktige (listen er ikke uttømmende):

- Fangst og bedøvelse av dyr, fugler og fisk.
- Innsamling av planter.
- Innsamling av steinprøver, mineraler og fossiler.
- Utplassering av varige og midlertidige innretninger og utstyr av enhver art.
- Undersøkelser av kulturminner som omfatter gravning og eller fjerning av vegetasjon.

5.3.12 Hogst i randsonen til reservatet

Hogst i randsonen til vassdraget og naturreservatet skal gjennomføres i tråd med vannressursloven § 11. Her står det blant annet at ved hogst, langs bredden av vassdrag med årssikker vannføring, skal det opprettholdes et begrenset naturlig vegetasjonsbelte som motvirker avrenning og gir levested for planter og dyr.

5.3.13 Mudring av skipsleia inn til Giemasnjarg

I verneforskriften åpnes det for gjennomføring av nødvendig mudring av skipsleia inn til Giemasnjarg. Videre står det i bestemmelsen at forvaltningsmyndigheten kan fastsette vilkår for arbeidet. I etterkant av at området ble vernet er naturreservatet utpekt som Ramsarområde.

Ved planer om mudring i Lavonjargsundet må det vurderes hvorvidt mudringen er nødvendig for driften av kvartsittbruddet. En søknad må også vurderes etter Ramsarkonvensjonen sine retningslinjer.

5.3.14 Detaljregulering for Gávesluokta/Gavesluft og Kaldbakknes

Kommunen meldte oppstart av arbeid med en detaljregulering for området i 2009. Arbeidet har i noen år vært stilt i bero. I 2014 tok kommunen opp arbeidet igjen og de jobber nå med mål om å vedta planen i løpet av 2015.

Detaljreguleringen omfatter i hovedsak landareal med unntak av på Kaldbakknes og i Sandbukta på Grønneset, hvor detaljreguleringen også omfatter vannareal og dermed deler av verneområdet. I disse områdene følger vernegrensen strandkanten.

At et område er vernet etter naturmangfoldloven gjør ikke at reglene i annen lovgivning opphører å gjelde for området. Det vil si at en detaljregulering kan omfatte hele eller deler av et verneområde. For at et tiltak skal være lovlig i verneområdet må tiltaket vurderes både etter verneforskriften og detaljreguleringen (Backer, I.B, 2010). Om nødvendig må tiltakshaver ha dispensasjon fra både verneforskriften, detaljreguleringen og eventuelt annet relevant lovverk.

Detaljreguleringen for Gávesluokta/Gavesluft og Kaldbakknes inneholder bestemmelser som blant annet regulerer og begrenser området hvor båter kan ankres opp på Kaldbakknes. Dette er uproblematisk for verneområdet, jamfør kapittel 5.3.2 Motorferdsel og bruk av båtlagingsplasser.

Noe av hensikten med detaljreguleringen er at den på Kaldbakknes skal legge til rette for statlig sikring av den kommunale eiendommen (gnr. 18 bnr. 60) og båtutsettingsplassen som er eid av Finnmarkseiendommen (gnr. 18 bnr. 1).

Gjennom arbeidet med detaljreguleringen jobber kommunen også med en løsning for å få flyttet oppstillingen av campingvogner og bobiler på Kaldbakknes til et annet område. I kommunens

behandling av detaljreguleringen, og ved eventuelle dispensasjoner fra detaljreguleringen, må kommunen vurdere om virksomhet utenfor verneområdet kan medføre skade i verneområdet jmfør naturmangfoldloven § 49.

6. Oppsyn og administrasjon

6.1 Oppsyn og informasjon

Statens naturoppsyn (SNO) er ansvarlig for oppsynet i reservatet. SNO er myndighetsutøver etter naturoppsynsloven, og skal ivareta nasjonale miljøverdier og forebygge miljøkriminalitet. I tillegg til kontrolloppgavene er informasjon og veiledning en sentral del av oppsynet sin virksomhet. I samarbeid med forvaltningsmyndigheten kan SNO drive skjøtsel, tilrettelegging, vedlikehold, registrering og dokumentasjon.

SNO fører kontroll med at bestemmelsene gitt i følgende lover blir overholdt:

- naturmangfoldloven,
- friluftsløven,
- kulturminneløven,
- viltloven,
- lakse- og innlandsfiskeløven
- motorferdselloven
- småbåtloven
- og deler av forurensningsloven.

6.2 Håndheving og sanksjoner

Kapittel IX i naturmangfoldloven inneholder bestemmelser som gir myndigheten etter loven hjemmel til å pålegge retting av forhold som er i strid med loven. Stansing er en form for retting, som for å unngå misforståelser, er nevnt uttrykkelig i loven.

I pålegget kan det bestemmes hvordan retting skal skje, og hvilke utbedrings- og gjenopprettningstiltak som må gjennomføres.

6.3 Søknader om dispensasjon

Søknader om dispensasjon bør sendes til Fylkesmannen minimum en måned før tiltaket eller aktiviteten ønskes gjennomført. Saksbehandlingstiden varierer avhengig av hva det søkes om og omfanget av søknaden. I perioder med mange saker og til dels kompliserte saker kan saksbehandlingstiden være opp mot tre måneder.

I vurderingen av søknadene blir det lagt vekt på om omsøkte tiltak strider mot vernevedtakets formål og om verneverdiene vil bli påvirket nevneverdig. De miljørettslige prinsippene i naturmangfoldloven §§ 8 til 12 legges til grunn som retningslinjer for hvordan naturmangfoldet skal vektlegges og

vurderes i behandlingen av søknaden. Miljødirektoratet er klagemyndighet på Fylkesmannens vedtak.

Søknader om vitenskapelige undersøkelser

Søknaden bør inneholde:

- Fylldig beskrivelse av undersøkelsen. Det vil blant annet si tidspunkt undersøkelsen skal gjennomføres, metode for undersøkelsen med videre.
- Navn på prosjektansvarlig.
- Kart som angir hvor undersøkelsen skal gjennomføres. Prøvefelt og plassering av utstyr skal markeres på kartet. Kartet skal ha en målestokk på 1:10 000 eller større.

Søknader om tiltak og aktiviteter

Søknaden bør inneholde:

- Fylldig beskrivelse av tiltak eller aktivitet med bakgrunn, tidspunkt for tiltak eller aktivitet, omfang med videre.
- Navn på tiltakshaver.
- Kart som angir hvor tiltaket eller aktiviteten skal gjennomføres. Kartet skal ha en målestokk på 1:10 000 eller større.

6.4 Forholdet til annet lovverk

Annet lov- og regelverk gjelder i tillegg til verneforskriftene i naturreservatet. Det vil si at det i en byggesak er nødvendig med tillatelse etter både verneforskriften og plan- og bygningsloven. For motorferdsel i reservatet er det nødvendig med tillatelse etter både verneforskriften og motorferdselloven. Tillatelse etter motorferdselloven er nødvendig, og må søkes hos kommunen, også i de tilfellene motorferdselen i reservatet er i tråd med vernebestemmelsene. Ved tiltak om elveforbygning er det nødvendig med tillatelse fra verneforskriften i tillegg til at tiltaket må vurderes etter vannressursloven.

Vanligvis vil verneforskriften ha strengere bestemmelser om bruk og tiltak i et verneområde enn annet lovverk. Det er derfor naturlig at en søknad om tiltak i et verneområde først blir behandlet etter verneforskriften før annet lovverk.

Kilder

Backer, I. B., 2010. Naturmangfoldloven, Kommentirutgave.

Elven, R. & Johansen, V. 1985. Verneverdig havstrandvegetasjon – Tanamunningen, Tana kommune og Neiden- Munkefjord, Sør-Varanger kommune. *Fylkesmannen i Finnmark. Rapport nr. 20.*

Elven, R. & Johansen, V. 1983. Havstrand i Finnmark. Flora, vegetasjon og botaniske verneverdier. *Rapport T-541 Miljøverndepartementet.*

Fagermo, S. E. & Frantzen, B. 1983. Næringsøkologi og bestandsforhold hos laksand (*Mergus merganser*) i Tanamunningen, Finnmark. *Fylkesmannen i Finnmark. Rapport nr. 2.*

Follestad, A. 2012. Innspill til forvaltningsplaner for Lista- og Jærstrendene: Kunnskapsoversikt over effekter av forstyrrelser på fugler - NINA Rapport 851: 45 s.

Fylkesmannen i Finnmark 2007. Tilrettelegging i Tanamunningen naturreservat. *Fylkesmannen i Finnmark. Rapport nr. 1-2007, Prosjektplan.*

Hauge, Ø., Frantzen, B. & Bye, Å. 2014. Tanamunningen – et av Europas best bevarte elvedeltaer. *Informasjonsbrosjyre.*

Hauge, Ø. 2012 Fugletelling i Tanamunningen fra september 2011 til august 2012

Herstrøm, K. 2013. Fine scale haul-out behaviour of harbour seals (*Phoca vitulina*) at different localities in northern Norway. BIO-3950 Master's thesis in Biology, May 2013. Faculty of Biosciences, Fisheries and Economics, Department of Arctic and Marine Biology, University of Tromsø. 58 pp.

Innjord, F. A. (red.). 2010. Plan- og bygningsloven med kommentarer. Plandelen bind 1.

Kålås, J.A., Viken, Å., Henriksen, S. (red.) 2011. Norsk rødliste for arter 2010. *Artsdatabanken, Norge.*

Lindegaard, A. og Henriksen, S. (red.) 2011. *Norsk rødliste for naturtyper 2011.* Artsdatabanken, Trondheim.

Miljøverndepartementet. 2009. Lovkommentar til plandelen av ny plan- og bygningsdel.

Pedersen, S. 1984. Glimt fra Gollesuolu/Gullholmen. Tana Historie- og Museumslag 1984. Lokalhistorisk skrift.

Nettsider

Artskart, <http://artskart.artsdatabanken.no/Default.aspx>. Artsdatabanken, Trondheim.

Infoland, www.infoland.no

Naturbase faktaark, Tanamunningen, <http://faktaark.naturbase.no/Vern?id=VV00000038>. Miljødirektoratet.

Ramsar, www.ramsar.org/

Tanavassdragets fiskeforvaltning, www.tanafisk.no

Vedlegg

1. Verneforskrift
2. Kriterier for identifisering av våtmarksområder av internasjonal betydning
3. Beskrivelse av hvordan Tanamunningen naturreservat oppfyller sju av de ni kriteriene for identifisering av våtmarksområder av internasjonal betydning
4. Artstabell fugl
5. Bevaringsmål
6. Kart med naturtyper i reservatet
7. Samlet tiltaksbeskrivelse med kostnadsoverslag og framdriftsplan

FORSKRIFT OM VERN AV TANAMUNNINGEN NATURRESERVAT I TANA KOMMUNE, FINNMARK FYLKE

I

I medhold av lov om naturvern av 19. juni 1970, nr 63, § 8, jf § 10 og §§ 21, 22 og 23, er et område i Tana kommune i Finnmark fylke vernet som naturreservat ved kgl res av 20. desember 1991 under betegnelsen Tanamunningen naturreservat.

II

Naturreservatet berører følgende gnr/bnr: 18/5, 18/21, 18/22, 18/23, 18/24, 18/28, 18/33, 18/39, 18/40, 18/52, 18/56, 18/60, 18/65, 18/102, 18/103, 18/108, 18/146, 18/155, 18/185, 18/231, 25/3, 25/4, 25/5, 25/9, 25/10, 25/11, 25/15, 25/16, 25/17, 25/18, 25/19, 25/23, 25/24, 25/28, 25/30, 25/31, 25/35, 25/36, 25/37, 26/3, 26/4, 26/16, 31/62, 31/113, 32/2, 32/3, 32/4, 32/12, 32/59 og 32/94.

Statsgrunn 18/1, 25/1, 26/1, 31/1 og 32/1.

Reservatet dekker et areal på ca 33,6 km², herav ca 2,0 km² landareal. Grensene framgår av vedlagte kart i målestokk 1:50 000, datert Miljøverndepartementet desember 1991. Kartet og verneforskriften oppbevares i kommunen, hos Fylkesmannen i Finnmark, i Direktoratet for naturforvaltning og i Miljøverndepartementet. De nøyaktige grensene for naturreservatet skal avmerkes i marka, og knekkpunktene bør koordinatfestes.

III

Formålet med vernet er å bevare et viktig våtmarksområde med vegetasjon, fugleliv og annet dyreliv som naturlig er knyttet til området.

Tanamunningen har internasjonal betydning som raste- og oppholdsområde for våtmarksfugl. I området finnes Nord-Norges største sammenhengende strandenger, og en finner også interessant elvestrandvegetasjon. Området har stor geomorfologisk interesse som følge av Tanaelvas transport av store mengder løsmateriale som avsettes i utløpet.

IV

For reservatet gjelder følgende bestemmelser:

1. Det må ikke iverksettes tiltak som kan endre eller forstyrre naturmiljøet, som f eks oppføring av bygninger, anlegg og faste innretninger, hensetting av campingvogn og andre transportable byggverk, uttak, oppfylling, planering og lagring av masse, framføring av nye luftledninger, jordkabler og kloakkledninger, bygging av veier, drenering og annen form for tørrlegging, ny utføring av kloakk og andre konsentrerte forurensningstilførsler, henleggelse av avfall, gjødsling og bruk av kjemiske bekjempningsmidler.
Opplistingen er ikke uttømmende.
2. All vegetasjon i vann og på land er vernet mot enhver form for skade og ødeleggelse. Nye plantearter må ikke innføres.

3. Alt vilt, herunder deres reir og egg, er vernet mot skade, ødeleggelse og unødig forstyrrelse. Jakt, fangst, bruk av skytevåpen samt slipp av hund er forbudt.
4. Bruk av motorkjøretøy på barmark, start og landing med luftfartøy samt lavtflyging under 300 m er forbudt.

V

Bestemmelsene i pkt IV skal ikke være til hinder for:

1. Gjennomføring av militær operativ virksomhet og tiltak i sikrings, ambulanse-, politi-, brannvern-, skjøtsels- og forvaltningsøyemed.
2. Sanking av bær og matsopp.
3. Bruk og nødvendig vedlikehold av eksisterende elektriske anlegg, bygninger, anlegg og veger.
4. Ferdsel med motorbåt og bruk av eksisterende båtlagringsplasser. Forvaltningsmyndigheten kan fastsette nærmere regler for motorbåttrafikken dersom dette er nødvendig for å unngå for store forstyrrelser for fuglelivet.
5. Motorferdsel på barmark langs eksisterende traktorveger i forbindelse med nødvendig transport av utstyr til laksefiske.
6. Tradisjonell beiting.
7. Felling av sel som gjør skade i lakseredskap, når slik felling skjer i samsvar med gjeldende lovverk og foretas av eier av redskapen.
8. Nødvendig mudring av skipsleia inn til Giemasnjarg. Forvaltningsmyndigheten kan fastsette vilkår for arbeidene.

VI

Forvaltningsmyndigheten kan gi tillatelse til:

1. Felling av vilt som forårsaker vesentlig skade og ulempe.
2. Forbygging langs Tanaelva når dette er nødvendig for å sikre jordbruksarealer, og når slik forbygging ikke kommer vesentlig i strid med verneformålet, samt nødvendig vedlikehold av forbygningene.

VII

Forvaltningsmyndigheten, eller den forvaltningsmyndigheten bestemmer, kan gjennomføre skjøtselstiltak i samsvar med verneformålet. Det kan utarbeides forvaltningsplan, som skal inneholde nærmere retningslinjer for gjennomføring av skjøtselstiltakene.

VIII

Forvaltningsmyndigheten kan gjøre unntak fra verneforskriften når formålet med vernet krever det, samt for vitenskapelige undersøkelser, arbeider av vesentlig samfunnsmessig betydning og i andre særlige tilfeller, når disse ikke strider mot formålet med vernet.

IX

Forvaltningen av verneforskriften tillegges Fylkesmannen i Finnmark.

X

Denne forskriften trer i kraft straks.

Kriterier for identifisering av våtmarksområder av internasjonal betydning

1. Et våtmarksområde bør vurderes som internasjonalt viktig hvis det inneholder et representativt, sjeldent eller unikt eksemplar av en naturlig eller tilnærmet naturlig våtmarkstype man finner innenfor den egnede biogeografiske region.
2. Et våtmarksområde bør vurderes som internasjonalt viktig hvis det opprettholder sårbare, utrydningstruede eller kritisk truede arter eller truede økologiske samfunn.
3. Et våtmarksområde bør vurderes som internasjonalt viktig hvis det opprettholder bestander av plante- og/eller dyrearter som er viktige for å bevare biodiversiteten i en bestemt biogeografisk region.
4. Et våtmarksområde bør vurderes som internasjonalt viktig hvis det opprettholder plante- og/eller dyrearter i en kritisk periode i deres livssyklus, eller gir beskyttelse i tider med ugunstige forhold.
5. Et våtmarksområde bør vurderes som internasjonalt viktig hvis det opprettholder 20,000 eller flere våtmarksfugl.
6. Et våtmarksområde bør vurderes som internasjonalt viktig hvis det jevnlig opprettholder 1 % av individene i en populasjon av en art eller underart av våtmarksfugl.
7. Et våtmarksområde bør vurderes som internasjonalt viktig hvis det opprettholder en vesentlig andel underarter, arter eller familier av stedegen fisk, stadier av livshistorien, interaksjoner mellom arter og/eller bestander som er representative for våtmarkers fordeler og derfor bidrar til det globale biologiske mangfoldet.
8. Et våtmarksområde bør vurderes som internasjonalt viktig hvis det danner et viktig grunnlag for mat til fisk, gyteområde, oppvekstområde og/eller vandringsvei som fiskestammer i eller utenfor våtmarksområdet er avhengige av.
9. Et våtmarksområde bør vurderes som internasjonalt viktig hvis det jevnlig opprettholder 1 % av individene i en populasjon av en art eller underart av dyr, annet enn fugl, som er avhengige av våtmarksområder.

Kriteriene er hentet fra faktaark for Ramsarområder vedlegg II. Faktaarket med vedlegg kan lastes ned fra www.ramsar.org/.

Beskrivelse av hvordan Tanamunningen naturreservat oppfyller sju av de ni kriteriene for identifisering av våtmarksområder av internasjonal betydning

1. Et arktisk våtmarkssystem som domineres av et elvedelta og store sandbanker som eksponeres ved fjære sjø. Tanamunningen er et av de største deltaområdene i Europa som ikke er påvirket av større inngrep
2. Ved munningsområdet holder det til en liten steinkobbebestand *Phoca vitulina* (VU). Tanamunningen er det eneste stedet i Norge at steinkobben kaster på sandbanker. Området benyttes av teist *Cephus grylle* (VU), krykkje *Rissa tridactyla* (EN), sanglerke *Alauda arvensis* (VU) og brushane *Philomachus pugnax* (VU). Norsk rødliste for arter 2010 er benyttet.
3. Floraen i området er typisk for det nordlige Arktis, med innslag av østlige arter (fraværende ellers i Vest-Europa). Noen av artene er grassyre *Rumex graminifolius*, kildegras *Catabrosa aquatica* (NT), håret myrflatbelg *Lathyrus palustris pilosus* (NT). Norsk rødliste for arter 2010 er benyttet.
4. Tanamunningen har stor næringsproduksjon og er av svært stor betydning som næringsområde, myteområde og overvintringsområde for ender, og som rasteplass for vadere, gjess og lommer. Området benyttes også som hekkeområde av våtmarksfugl. Se punkt 22 og kriterium 5 og 6 for nærmere detaljer.
5. Over 20,000 våtmarksfugl benytter området jevnlig, spesielt ender og vadere. Den mest tallrike arten er laksand *Mergus merganser* med opp mot 27,000 rapporterte individ under og etter myteperioden (august – september). I oktober 2010 ble det registrert 21,000 individ. Andre tallrike arter er ærfugl med 4000 individ (på vinteren), siland *Mergus serrator* med 1500 individ (på trekk), fjæreplytt *Calidris maritima* (opp mot 500 om vinteren, 1 % nivået er 750 individ).
6. Tanamunningen er myteområde for inntil 27,000 laksender *Mergus merganser*. Disse representerer mer enn 10 % av den nordvestlige- og Sentral-Europeiske bestanden, og mesteparten av hannene fra den Nordvest-Europeiske bestanden. Tanamunningen er rasteplass for opp mot 1,500 silender *Mergus serrator*. Dette er nært opp mot 1 % nivået (1,700, Nordvest- og Sentral-Europas bestand) for arten.
8. Tanaelva er den viktigste elva for laks *Salmo salar* i Norge. Tanaelva har status som nasjonalt laksevassdrag. I tillegg fins arter som sjøørret *Salmo trutta*, harr *Thymallus thymallus* og sik *Coregonus lavaretus*. I deltaet er det også storsil *Hyperoplus lanceolatus* og skrubbe *Platichthys flesus*.

Nummereringen henviser til hvilket kriterium i vedlegg 2 som er oppfylt. Beskrivelsen er hentet fra faktaarket for Tanamunningen naturreservat. Faktaarket kan lastes ned fra www.ramsar.org/.

Tabell X Tall fra fugletelling sept. 2011 - aug. 2012. Ikke telte arter er tatt fra artskart.no¹ (april 2015), med høyeste antall telte det seneste året. **H: Vanlig hekkefugl, h: fåtallig hekkefugl. Tall fra fugletelling sept. 2011 - aug. 2012**

Art	Status*	Antall	Stedfesting	Kommentar
Sangsvane, <i>Cygnus cygnus</i> ¹		1		
Sædgås, <i>Anser fabalis</i>	VU	2		Sjelden.
Kortnebbgås, <i>Anser brachyrhynchus</i> ¹		1		Sjelden.
Grågås, <i>Anser anser</i> ¹		2		
Gravand, <i>Tadorna tadorna</i>		h, 4		Sett hekkende i Lavvonjårga og på Høyholmen. Utsatt for reveplyndring.
Brunnakke, <i>Anas penelope</i>		6		Ukjent hekkestatus.
Stokkand, <i>Anas platyrhynchos</i>		2		Ukjent hekkestatus.
Stjertand, <i>Anas acuta</i> ¹	NT	4		
Skjeand, <i>Anas clypeata</i> ¹	NT	2		Sjelden.
Toppand, <i>Aythya fuligula</i> ¹		2		
Ærfugl, <i>Somateria mollissima</i>		H, 1360		Hele året. Hekker bl.a. på Gullholmen og utenfor Grønnes
Praktærfugl, <i>Somateria spectabilis</i> ¹		1		
Havelle, <i>Clangula hyemalis</i>		2710		Høyest antall på høsten.
Svartand, <i>Melanitta nigra</i>	NT	62		
Sjøorre, <i>Melanitta fusca</i>	NT	9		
Kvinand, <i>Bucephala clangula</i>		1		
Lappfiskand, <i>Mergus albellus</i> ¹	VU	1		Sjelden.
Siland, <i>Mergus serrator</i>		1656		Vanlig i området. Uvisst om den hekker i reservatet.
Laksand, <i>Mergus merganser</i>		12758		Opptrer i store mengder fra mai til oktober, men høyest antall i sept/okt.
Lirype, <i>Lagopus lagopus</i>		h, 6		Hekker på Storsand.
Fjellrype, <i>Lagopus muta</i> ¹		3		Kan trekke ned til reservatet.
Storlom, <i>Gavia arctica</i>	NT	1		
Smålom, <i>Gavia stellata</i>		2		
Storskarv, <i>Phalacrocorax carbo</i>		122		Bruker Kobbsanda som tørkeplass.
Toppskarv, <i>Phalacrocorax aristotelis</i>		7		Bruker også Kobbsanda som tørkeplass. Ikke like tallrik som storskarven.
Gråhegre, <i>Ardea cinerea</i> ¹		1		Sjelden.
Havørn, <i>Haliaeetus albicilla</i>		19		Vanlig i hele reservatet, spesielt sommer og høst.
Myrhauk, <i>Circus cyaneus</i> ¹	VU	1		Sjelden.
Fjellvåk, <i>Buteo lagopus</i> ¹		2		Hekker år om annet i fjellknausene bak Teltnes.
Tårnfalk, <i>Falco tinnunculus</i> ¹		1		Sjelden.

Dvergfalk, <i>Falco columbarius</i>¹		1	Bruker Høyholmen som jakt plass om høsten.
Jaktfalk, <i>Falco rusticolus</i>¹	NT	1	Kjent reir like utenfor reservatet.
Tjeld, <i>Haematopus ostralegus</i>		H, 75	Hekker bl.a. på Høyholmen og Grønnes.
Sandlo, <i>Charadrius hiaticula</i>		H, 12	
Heilo, <i>Pluvialis apricaria</i>¹		1	
Tundralo, <i>Pluvialis squatarola</i>¹		1	Sjelden.
Polarsnipe, <i>Calidris canutus</i>¹		1	Små flokker kan fly innom på vårtrekket.
Sandløper, <i>Calidris alba</i>¹		16	Sjelden.
Dvergsnipe, <i>Calidris minuta</i>¹		h, 128	Høyholmen.
Temmincksnipe, <i>Calidris temminckii</i>		h, 9	Hekker langs veien på Høyholmen.
Fjæreplytt, <i>Calidris maritima</i>		33	Kan ses hele året.
Myrsnipe, <i>Calidris alpina</i>		54	
Brushane, <i>Philomachus pugnax</i>¹	VU	50	Spiller gjerne langs veien på Høyholmen før de drar videre.
Enkeltbekkasin, <i>Gallinago gallinago</i>¹		h, 5	Storsand.
Rugde, <i>Scolopax rusticola</i>¹		1	
Lappspove, <i>Limosa lapponica</i>¹		4	
Småspove, <i>Numenius phaeopus</i>		h, 2	Hekker i området mellom Vagge og Stangnes.
Storspove, <i>Numenius arquata</i>	NT	2	
Sotsnipe, <i>Tringa erythropus</i>¹		1	Sjelden.
Rødstilk, <i>Tringa totanus</i>¹		H, 4	Hekker på Stangnes.
Grønnstilk, <i>Tringa glareola</i>¹		H, 4	
Strandsnipe, <i>Actitis hypoleucos</i>	NT	1	
Steinvender, <i>Arenaria interpres</i>¹		2	
Svømmesnipe, <i>Phalaropus lobatus</i>¹		3	
Tyvjo, <i>Stercorarius parasiticus</i>	NT	H, 38	Hekker på Høyholmen.
Fjelljo, <i>Stercorarius longicaudus</i>¹		3	
Storjo, <i>Stercorarius skua</i>¹		1	Sjelden.
Hettemåke, <i>Chroicocephalus ridibundus</i>¹	NT	20	
Fiskemåke, <i>Larus canus</i>	NT	H, 1511	Hekker på Høyholmen. Er her hele året.
Sildemåke, <i>Larus fuscus</i>		1	
Svartehavsmåke, <i>Larus melanocephalus</i>¹		1	Sjelden.
Gråmåke, <i>Larus argentatus</i>		H, 1505	Hekker på Grønnes. Vanlig hele året.
Polarmåke, <i>Larus hyperboreus</i>¹		1	Sjelden.
Svartbak, <i>Larus marinus</i>		H, 303	Kan ses hele året. Hekker på Gullholmen, Grønnes og Kobbsanda.
Krykkje, <i>Rissa tridactyla</i>	EN	896	Liten krykkjekoloni ved Giemašlávvonjårgja. Kan

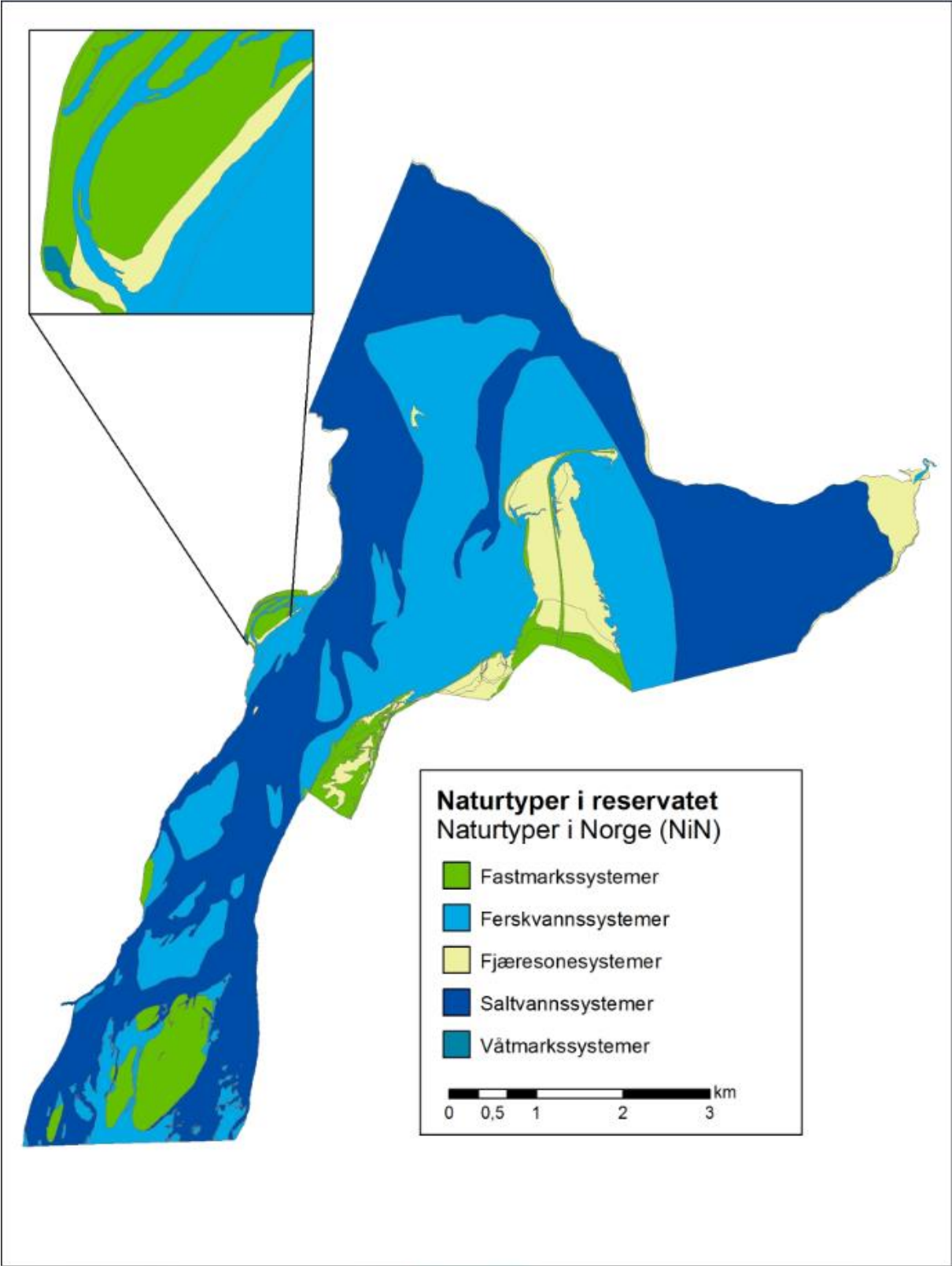
			ses hele året.
Ismåke, <i>Pagophila eburnea</i> ¹		1	Sjelden.
Rødnebbterne, <i>Sterna paradisaea</i>		h, 75	Sporadisk. Bruker Gullholmen eller Høyholmen når de først hekker i reservatet.
Teist, <i>Cephus grylle</i>	VU	H, 107	Hekker ved Giemašlávvonjårgja.
Alkekonge, <i>Alle alle</i>		6	
Haukugle, <i>Surnia ulula</i> ¹		1	
Jordugle, <i>Asio flammeus</i>		1	Jakter på Høyholmen.
Bieter, <i>Merops apiaster</i> ¹		1	Sjeldent tilfelle.
Sanglerke, <i>Alauda arvensis</i> ¹	VU	1	
Fjellerke, <i>Eremophila alpestris</i> ¹		5	
Sandsvale, <i>Riparia riparia</i>		H, 26	
Låvesvale, <i>Hirundo rustica</i> ¹		1	
Heipiplerke, <i>Anthus pratensis</i> ¹		2	
Lappiplerke, <i>Anthus cervinus</i>		h, 8	Langs Høyholmveien på våren.
Skjærpiplerke, <i>Anthus petrosus</i>		H, 15	
Linerle, <i>Motacilla alba</i>		2	
Sidensvans, <i>Bombycilla garrulus</i> ¹		1	Sjelden.
Fossefall, <i>Cinclus cinclus</i> ¹		1	
Gjerdsmett, <i>Troglodytes troglodytes</i> ¹		1	Sjelden.
Jernspurv, <i>Prunella modularis</i> ¹		1	
Blåstrupe, <i>Luscinia svecica</i>		4	
Rødstjert, <i>Phoenicurus phoenicurus</i> ¹		1	
Buskskvett, <i>Saxicola rubetra</i>		3	Sjelden.
Steinskvett, <i>Oenanthe oenanthe</i>		1	
Ringtrost, <i>Turdus torquatus</i>		2	
Gråtrost, <i>Turdus pilaris</i>		H, 26	Hekker på Schankeholmen.
Rødvingetrost, <i>Turdus iliacus</i>		H, 10	Hekker på Schankeholmen.
Løvsanger, <i>Phylloscopus trochilus</i>		H, 10	Hekker på Schankeholmen.
Svarthvit fluesnapper, <i>Ficedula hypoleuca</i> ¹		1	
Granmeis, <i>Poecile montanus</i>		h, 2	
Lappmeis, <i>Poecile cinctus</i> ¹		3	
Kjøttmeis, <i>Parus major</i> ¹		1	
Skjære, <i>Pica pica</i>		3	
Kråke, <i>Corvus cornix</i>		45	
Svartkråke, <i>Corvus corone</i> ¹		2	Sjelden.
Ravn, <i>Corvus corax</i>		H, 17	
Stær, <i>Sturnus vulgaris</i> ¹	NT	1	
Gråspurv, <i>Passer domesticus</i>		5	
Bjørkefink, <i>Fringilla montifringilla</i>		H, 6	Vanlig hekkefugl i bjørkeskogene.
Bergirisk, <i>Carduelis flavirostris</i> ¹	NT	8	
Gråsisik, <i>Carduelis flammea</i>		10	
Lappspurv, <i>Calcarius lapponicus</i> ¹		23	

Snøspurv, <i>Plectrophenax nivalis</i>	45
Sivspurv, <i>Emberiza schoeniclus</i>¹	1

*rødlistestatus pr. 2015

Naturkvalitet	Bevaringsmål	Tilstandsvariabel	Tilstand	Metode	Tilstand og aktuelle tiltak
Sanddynemark	Forekomstene av sanddynemark skal opprettholdes. Ingen ny slitasje fra ferdsel. Ingen reduksjon av arealet på grunn av gjengroing.	Areal Slitasje	God: Areal har samme utbredelse +/- 10 %. Ingen slitasje utover dagens tilstand. Middels: Arealets utbredelse reduseres med inntil 30 %. Økning av eksisterende slitasje. Dårlig: Arealets utbredelse reduseres med mer enn 30 %. Nye slitasjespor.	Flybildetolkning. Gjenfotografering på faste punkter hvert femte år med start 2015 .	Tilstand god. Areal 601 daa. Kartlegge traktorvegene som kan brukes i forbindelse med laksefiske.
Åpen flomfastmark	Forekomstene av åpen flomfastmark skal opprettholdes.	Areal Gjengroing	God: Areal har samme utbredelse +/- 10%. Ingen gjengroing. Middels: Arealets utbredelse reduseres med inntil 30 %. Dårlig: Arealets utbredelse reduseres med mer enn 30 %. Områder med gjengroing.	Flybildetolkning. Gjenfotografering på faste punkter hvert femte år med start 2015 .	Tilstand god. Areal 136 daa. I utgangspunktet ingen aktuelle tiltak, men det er behov for å kartlegge bruken av området som beite.
Strandeng og strandsump	Forekomstene av strandeng og strandsump skal opprettholdes.	Areal Gjengroing	God: Areal har samme utbredelse +/- 10 %. Ingen gjengroing. Middels:	Flybildetolkning. Gjenfotografering på faste punkter hvert femte år med	Tilstand god. Areal 1241 daa. I utgangspunktet ingen aktuelle tiltak, men det er behov for å kartlegge bruken

			<p>Arealets utbredelse reduseres inntil 30 %.</p> <p>Dårlig: Arealets utbredelse reduseres med mer enn 30 %.</p> <p>Områder med gjengroing.</p>	start 2015.	av området som beite.
Våtmarksfugl	RAMSAR-området skal som helhet bevares som et viktig raste- og oppholdsområde for våtmarksfugl.	Antall	<p>God: 20 000 eller flere våtmarksfugl benytter reservatet som raste- og oppholdsområde.</p> <p>Dårlig: Færre enn 20 000 våtmarksfugl benytter reservatet som raste- og oppholdsområde.</p>	<p>Overvåkning.</p> <p>Fugletellinger hvert 3. år med oppstart i 2016.</p>	<p>Tilstand god.</p> <p>Vurdere ferdselsrestriksjoner.</p> <p>Kanaliser ferdsel i hekkesesongen.</p>
Steinkobbe	Opprettholde bestanden av steinkobbe.	Antall	<p>God: Ingen negativ endring i kastende steinkobber i reservatet.</p> <p>Dårlig: Negativ endring i kastende steinkobber i reservatet.</p>	<p>Overvåkning.</p> <p>Telling.</p>	<p>Kartlegge forekomsten av steinkobbe i reservatet.</p> <p>Vurdere ferdselsrestriksjoner i kasteperioden ved dårlig tilstand.</p>
Fremmede arter	Forekomst og utbredelse av fremmede arter skal ikke forekomme i området.	Antall	<p>God: Ingen fremmede arter.</p> <p>Dårlig: Forekomst av fremmede arter.</p>	Overvåkning og kartlegging.	<p>Tilstanden er ukjent.</p> <p>Kartlegge forekomsten av fremmede arter.</p> <p>Fjerne alle skadelige fremmede arter og hindre nyetablering.</p>

Samlet tiltaksbeskrivelse med kostnadsoverslag og framdriftsplan

Naturkvalitet/sted	Når	Tiltak	Ansvarlig	Kostnad (inkl. mva.)	Finansiering
Sanddynemark		Kartlegge traktorvegene som kan brukes i forbindelse med laksefiske	FM initierer, SNO engasjeres i felt		Bestillingsdialog
Åpen flomfastmark		Kartlegge bruken av området til beite.	FM		Bestillingsdialog
Strandeng og strandsump		Kartlegge bruken av området til beite.	FM		Bestillingsdialog
Våtmarksfugl	oppstart 2016	Fugletelling hver 3. år	FM		Bestillingsdialog
Steinkobbe		Telling	FM		Bestillingsdialog
Fremmede arter		Overvåkning og kartlegging av mink	FM initierer, SNO engasjeres i felt		Bestillingsdialog
Høyholmen	årlig	Søppelaksjon	SNO engasjerer skoleklasser		Bestillingsdialog
Høyholmen	2016	Fjerne steiner plassert langs strandkanten på nordsiden av Høyholmen	FM		Bestillingsdialog
Rasteplasser m.m.	årlig	Vedlikehold av rasteplasser, informasjonstavler og skilt fortløpende. Maling av utedo Kaldbakknes og Høyholmen hvert 10. år.	SNO		Bestillingsdialog
Utkikkspunkt med informasjonstavle like innenfor reservatgrensen ved veien ut til Høyholmen	2016	Se på plassering av skilt, særlig forbudsskilt motorferdsel. Vurdere om det er ønskelig med en parkering i dette området, eventuelt om informasjonstavle bør fjernes. Hvis den skal stå vurdere tiltak for å hindre at parkeringen ved informasjonstavla utvides.	FM		Bestillingsdialog

Langnes	2016	Det er lokalt ønskelig å få satt opp en informasjonstavle om naturreservatet ved den nedlagte butikken på Langnes. I første omgang vurdere tiltaket, plassering med videre.	FM		Bestillingsdialog
---------	------	---	----	--	-------------------